

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศ โดยเหตุที่การศึกษาเป็นกลไกสำคัญที่สุดในการพัฒนาคน ซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ หรืออาจจะกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ความสำเร็จหรือล้มเหลวในเบื้องต้นของการพัฒนาประเทศ ขึ้นอยู่กับการศึกษาเป็นสำคัญ ดังนั้น ทุกประเทศจึงใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการที่จะพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศ ไปสู่ความเจริญในทุก ๆ ด้าน ด้วยเหตุนี้ รากฐานสำคัญของการพัฒนา คือ การเสริมสร้างขีดความสามารถ ศักยภาพและความเข้มแข็งในระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชนของตนเองอย่างจริงจัง จะส่งผลคือความเข้มแข็ง ศักยภาพของชุมชน การพัฒนาคุณภาพและศักยภาพของคน ซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรมนุษย์มีผลมากที่สุดต่อการพัฒนาในด้านต่าง ๆ สุนทร สุนันท์ชัย (2539 : 9 อ้างใน กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2544 : 12) กล่าวว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การที่บุคคลจะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสิ่งแวดล้อมได้นั้น บุคคลจะต้องมีการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา และดังที่ เฟรเดอริค ฮาร์ปสัน (อ้างใน กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2540 : 192) นักปราชญ์ด้านเศรษฐศาสตร์และการพัฒนาประเทศ ได้ให้ความเห็นว่าถ้าจะดูประเทศใดพัฒนาหรือไม่ จะต้องดูว่าประเทศนั้นพัฒนาคนในประเทศได้หรือยัง ถ้ายังพัฒนาคนไม่ได้ย่อมพัฒนาสิ่งอื่นได้ไม่มากนัก และในการพัฒนาคนนั้น จะใช้อย่างอื่นไม่ได้ นอกจากการให้การศึกษาเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับที่ ชูตระกูล พรหมจันทร์ (อ้างใน กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2540 : 82 - 83) กล่าวว่า การพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทยในอนาคต จะขึ้นอยู่กับคุณภาพของคนกับเทคโนโลยี เราต้องเตรียมความพร้อมให้รับกับการเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคมไทย แม้เศรษฐกิจของประเทศจะเจริญในระดับแนวหน้า แต่ถ้าเราปรับตัวด้านสังคมและด้านการศึกษาไม่ทันกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การพัฒนาประเทศจะไม่ยั่งยืน การศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคน และ สุเมธ ตันติเวชกุล (อ้างใน กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2539 : 40) กล่าวว่า

การศึกษามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคน ระบบการศึกษาต้องปรับให้เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เปิดกว้างหลากหลาย ให้อิสระและทางเลือกที่ดีแก่ผู้เรียน สังคมไทยในอนาคตพึงเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้คนสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งตามทัศนะของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ถือว่าเป็นการศึกษาทั้งหมดของชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย มุ่งให้บุคคลปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบันและพัฒนาต่อเนื่องไปให้เต็มศักยภาพของบุคคลแต่ละบุคคล เป็นการศึกษาที่เกิดจากแรงจูงใจที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งการเรียนรู้ทุกชนิด ทั้งในระบบ นอกระบบ และไม่เป็นทางการ

การจัดการศึกษานอกโรงเรียน เป็นการจัดการศึกษาให้กับประชาชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียน ให้มีโอกาสได้รับการศึกษาในหลากหลายรูปแบบ ทั้งการศึกษาพื้นฐาน การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ (กพอ.) การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต และการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน สำหรับกลุ่มเป้าหมายผู้ด้อยโอกาส พลัดหรือขาดโอกาสทางการศึกษาในระบบโรงเรียน หรือผู้ที่สนใจจะพัฒนาตนเอง ได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้ ฝึกทักษะและพัฒนาเจตคติ เพื่อการดำเนินชีวิตที่มีความสุขตามควรแก่ศักยภาพ และเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศอีกส่วนหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้นำท้องถิ่น ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาทุก ๆ ด้านในชุมชน

การบริหารปกครองท้องที่ในระดับตำบลและหมู่บ้าน คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการหมู่บ้าน ประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล และผู้ทรงคุณวุฒิ นับว่าเป็นบุคคลที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ เพราะบุคคลเหล่านี้จะเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับและความเคารพนับถือจากบุคคลในชุมชน และเป็นพลังขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทั่วประเทศ นโยบายของรัฐบาลจะบรรลุผลสำเร็จหรือไม่เพียงใดก็จะขึ้นอยู่กับความร่วมมือ ความรู้ ความสามารถ และศักยภาพของผู้นำชุมชน จากสภาพการปฏิบัติงานในอดีตจนถึงปัจจุบัน แม้ว่าการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทั่วไป จะได้รับการพัฒนาในระดับหนึ่งแล้วก็ตาม แต่ด้วยเหตุผลความจำเป็นในด้านของความเจริญ การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยในยุคโลกาภิวัตน์ ในปัจจุบัน ได้มีการกระจายอำนาจการบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่นให้องค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2538) ตามมาตรา 66 ให้มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบล ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และมาตรา 67 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายขององค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้ (1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก (2) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล (3) ป้องกัน

โรคและระงับโรคติดต่อ (4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ (7) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (8) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย (ชาธิวัฒน์ ศรีแก้ว และชาญชัย เงินครองธรรม. มปป. 17-18) ซึ่งจะเป็นผลไปสู่ความเจริญก้าวหน้าของชุมชนตลอดไป ตลอดจนถึงความมั่นคงของประเทศชาติเป็นสำคัญ ดังนั้น การเพิ่มศักยภาพด้านความรู้ให้กับผู้นำท้องถิ่นในระดับต่าง ๆ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการดำเนินการเพื่อเตรียมความพร้อมและสามารถรองรับกระแสสังคมยุคโลกาภิวัตน์ และนโยบายการกระจายอำนาจของรัฐบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากอดีตจนถึงปัจจุบัน แม้ว่ารัฐบาลจะได้ดำเนินการพัฒนากลไกการปกครองท้องถิ่นในหลาย ๆ ด้าน เช่น การกำหนดให้ผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกเทศบาล มีการศึกษาสูงขึ้น ตลอดจนการให้การฝึกอบรมแก่ผู้นำท้องถิ่นได้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน แต่การจัดกิจกรรมส่วนใหญ่มุ่งเน้นการฝึกอบรมให้ความรู้เพื่อการปฏิบัติภารกิจเฉพาะด้าน และมีระยะเวลาการฝึกอบรมระยะสั้น ๆ แต่ข้อจำกัดทางด้านการศึกษาพื้นฐานของผู้นำท้องถิ่น ในองค์กรปกครองท้องถิ่นระดับตำบลและหมู่บ้านก็ยังมิอยู่ และจะเป็นปัญหาพื้นฐานของกระบวนการพัฒนาในอนาคตต่อไป หากไม่ได้รับการแก้ไขและพัฒนาพื้นฐานความรู้ของผู้นำท้องถิ่นให้สูงขึ้นจะส่งผลกระทบต่อความมั่นใจในการแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นตัวแทนของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง กลับมีบทบาทหน้าที่คอยรับคำสั่งและปฏิบัติตาม โครงการที่หน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐต้องการเป็นส่วนใหญ่

ด้วยเหตุผลที่การศึกษาเป็นพื้นฐานในการสร้างความรู้ ความเข้าใจสำหรับแสวงหาความรู้ด้านต่าง ๆ ที่ผู้นำท้องถิ่นจำเป็นต้องใช้เป็นเครื่องมือ เนื่องจากเป็นภาระหน้าที่ อาทิเช่น ความรู้ด้านกฎหมายพระราชบัญญัติปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2457 ระเบียบกฎหมายอื่น ๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ตามอำนาจหน้าที่ต่าง ๆ อีก 60 กว่าฉบับ และตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2538 กิจกรรมโครงการของหน่วยงานภาครัฐ แผนพัฒนาตำบลและโครงการกิจกรรมพัฒนาในด้านต่าง ๆ และสาธารณประโยชน์อื่น ๆ นอกจากนี้ ระดับการศึกษายังส่งผลต่อการยอมรับและความเชื่อถือจากประชาชนในชุมชนเพื่อนร่วมงานและเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐ และจากผลการวิจัยของ ชูเกียรติ มุทธากาญจน์ (อ้างใน กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2537 : 27) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของผู้นำท้องถิ่น ในจังหวัดมุกดาหาร พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่ที่ได้รับรางวัลดีเด่น มักมีคุณสมบัติที่เป็นผู้มีบุคลิกดี และมีความรู้ดี

ดังนั้น การเพิ่มศักยภาพด้านการศึกษาแก่ผู้นำท้องถิ่น จึงเป็นความจำเป็นที่สำคัญและเร่งด่วนที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ อาทิเช่น กรมการปกครอง กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย สำนักงานคณะกรรมการสาธารณสุข มูลฐาน กระทรวงสาธารณสุข ได้มีนโยบายร่วมมือกันในการยกระดับความรู้พื้นฐานให้กับผู้นำท้องถิ่นให้สูงขึ้น เปิดโอกาสให้ผู้นำท้องถิ่นได้ศึกษาต่อตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2531 หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2530 จากการดำเนินงานที่ผ่านมา มีผู้นำท้องถิ่นสนใจและสมัครเรียนเป็นจำนวนมาก จังหวัดลำปาง ได้ดำเนินการยกระดับความรู้พื้นฐานให้กับกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว มาตั้งแต่ปี 2537 และปัจจุบันสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนได้ดำเนินการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยได้จัดทำหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สำหรับจัดการศึกษานอกโรงเรียน ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย โดยนำสาระการเรียนรู้ของชาติในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มาจัดทำมาตรฐานการเรียนรู้การศึกษานอกโรงเรียน ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ใหญ่ ที่ต้องการเรียนรู้เพื่อนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเพิ่มพูนศักยภาพในการทำงานและการประกอบอาชีพ ในส่วนของผู้นำท้องถิ่นที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล คณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิ สมาชิกสภาตำบล สมาชิกสภาท้องถิ่น และอาสาสมัครสาธารณสุข สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน ยังคงให้ความสำคัญเหมือนเดิมในการที่จะยกระดับพื้นฐานความรู้ จะเห็นได้จากเปิดโอกาสให้ผู้นำท้องถิ่นสามารถนำความรู้ ประสบการณ์ อันเกิดจากการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่มาขอเทียบโอนผลการเรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถจบหลักสูตรได้เร็วขึ้น

จากกระบวนการจัดกิจกรรมที่หลากหลายรูปแบบ และวิธีการของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ในจังหวัดลำปาง ที่ได้จัดการเรียนการสอนให้กับกลุ่มผู้นำท้องถิ่น มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 ต่อมาได้มีการแก้ไขและจัดหลักสูตรใหม่ ในปี พ.ศ. 2546 จากหลักสูตรที่เปลี่ยนแปลงไป ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ (ศบอ.) ได้เปลี่ยนแปลงหลักสูตรและวิธีการจัดการศึกษาใหม่ ทำให้ทุกฝ่ายต้องมีการปรับตัวและการปรับตัวนั้นก็มีผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงาน

จัดการเรียนการสอนด้านการศึกษานอกโรงเรียน จึงมีความต้องการที่จะศึกษาความพึงพอใจของ ผู้นำท้องถิ่นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อที่จะได้นำมาปรับปรุงแก้ไขในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้นำท้องถิ่น ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จำแนกตาม เพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่ และระดับการศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน
2. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้นำท้องถิ่น เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
3. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ

ประโยชน์ของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาค้นคว้าความพึงพอใจของผู้นำท้องถิ่น ซึ่งเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาชุมชน อันจะส่งผลต่อการพัฒนาโดยรวม และจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงานและครูการศึกษานอกโรงเรียน ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
2. เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา ตามหลักหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. เพื่อนำข้อมูลและข้อเสนอแนะของผู้นำท้องถิ่น มาปรับปรุงแก้ไขและวางแผนการจัดการศึกษา ในอันที่จะยกระดับความรู้พื้นฐานทางการศึกษาของผู้นำท้องถิ่น ของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้นำท้องถิ่นได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกเทศบาลและอาสาสมัครสาธารณสุข ที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2546 ที่ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ทุกอำเภอ ของจังหวัดลำปาง จำนวน 274 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ สถานภาพของผู้นำท้องถิ่น แบ่งออกเป็น

- 1) เพศ แบ่งเป็น
  - 1) เพศชาย
  - 2) เพศหญิง
- 2) อายุ แบ่งเป็น
  - 1) ต่ำกว่า 40 ปี
  - 2) 40 – 50 ปี
  - 3) 51 ปีขึ้นไป
- 3) ตำแหน่งหน้าที่
  - 1) ผู้บริหารส่วนภูมิภาค
  - 2) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
  - 3) อาสาสมัครสาธารณสุข
- 4) ระดับการศึกษา
  - 1) ระดับประถมศึกษา
  - 2) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
  - 3) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ความพึงพอใจของผู้นำท้องถิ่นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จำแนกเป็น 4 ด้าน

- 1) ด้านการพบกลุ่ม
- 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่อง (กรต.)
- 3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต (กพข.)
- 4) ด้านการวัดผลและประเมินผล

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีหรือในทางบวกของผู้นำท้องถิ่น ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน เฉพาะในการวิจัยครั้งนี้คือ ในด้านการพบกลุ่ม กิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่อง กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต การวัดผล และประเมินผล

1.1 การพบกลุ่ม หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน มีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก ในเนื้อหาวิชาที่ลงทะเบียนเรียน รวมทั้งช่วยเหลือในการสอนเสริม และการจัดทำโครงการ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

1.2 กิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่อง(กรต.) หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่มอบหมายให้นักศึกษาไปเรียนรู้ด้วยตนเองต่อเนื่องจากการพบกลุ่ม ซึ่งอาจไปศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ ผู้รู้ ภูมิปัญญาและจากสื่ออื่น ๆ แล้วนำเสนอกับกลุ่มนักศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในการพบกลุ่มครั้งต่อไป ดำเนินการเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล ได้ตามความเหมาะสมในแต่ละเนื้อหาสาระ

1.3 กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต (กพข.) หมายถึง การจัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการกลุ่ม และเป็นองค์ประกอบสำคัญส่วนหนึ่งที่กำหนดไว้ในโครงสร้างหลักสูตร ผู้เรียนต้องทำกิจกรรม กพข. ไม่น้อยกว่า 100 ชั่วโมง ขอบข่ายเนื้อหา ด้าน กิจกรรมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี กิจกรรมการพัฒนาชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม กิจกรรมสนับสนุนงานการศึกษานอกโรงเรียน

1.4 การวัดผลและประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่ให้มาซึ่งผลการเรียนของผู้เรียน เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขการจัดกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งนำไปใช้ในการพิจารณาตัดสินความสำเร็จทางการศึกษาของผู้เรียน

2. ผู้นำท้องถิ่น หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าหรือผู้นำกิจกรรมต่างๆ ในท้องถิ่น ซึ่งแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

2.1 ผู้บริหารส่วนภูมิภาค ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

2.2 ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ นายกองค้การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกเทศมนตรี สมาชิกสภาเทศบาล

2.3 อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.)